

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 24/2012 vp

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden
rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä sekä
eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Ympäristövaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Ympäristövaliokunta on 16 päivänä lokakuuta 2012 varannut maa- ja metsätalousvaliokunnalle mahdollisuuden antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 82/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- rakennusneuvos Teppo Lehtinen, ympäristöministeriö
- suunnittelija Kjell Brännäs, maa- ja metsätalousministeriö
- toiminnanjohtaja Raimo Etelä, Sahayrittäjät ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Suomen Sahat ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on tarkastellut hallituksen esitystä maaseudun elinkeinotoimintaan liittyviltä osilta.

Valiokunta toteaa, että lakiehdotus pohjautuu Euroopan parlamentin ja neuvoston rakennustuoteasetukseen (EU) N:o 305/2011, joka tulee kokonaisuudessaan voimaan 1.7.2013. Voimaan tullessaan asetus korvaa aikaisemman rakennustuotedirektiivin. EU:n asetus on jäsenmaissa suoraan sovellettavaa velvoittavaa lainsäädäntöä, jonka kanssa päällekkäinen kansallinen lainsäädäntö on kumottava. Suomessa aikaisemmin muutamaa tuotetta lukuun ottamatta vapaaehtoisesta CE-merkinnästä tulee rakennustuoteasetuksen voimaantulon myötä pakollinen ns. harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan

kuuluville rakennustuotteille. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä ja samalla nykyinen laki rakennustuotteiden hyväksynnästä ehdotetaan kumottavaksi. Hallituksen esitys koskee käytännössä rakentamisessa käytettävien rakennustuotteiden hyväksymistä silloin, kun tuote uuden EU:n rakennustuoteasetuksen mukaan ei kuulu harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan.

Suomea, Ruotsia, Englantia ja Irlantia lukuun ottamatta muussa Euroopassa rakennustuotteiden CE-merkintä on ollut pakollista jo rakennustuotedirektiivin aikana parinkymmenen vuoden ajan. Suomessa nykyinen vapaaehtoinen CE-merkintäjärjestelmä on säilytetty pienten toimijoiden suuren määrän takia. Maaseudulla esi-

merkiksi pienimuotoinen sahaustoiminta on maatalouden tärkeä sivuelinkeino, mutta kyse on lisäksi muustakin rakentamiseen liittyvästä elinkeinotoiminnasta. Rakennustuotteita erityisesti vientiin valmistaneet suuremmat yritykset ovat jo aikaisemmin CE-merkinneet tuotteitaan vapaaehtoisesti. Valiokunta korostaa, että uudesta CE-merkinnästä aiheutuu lisätyötä ja byrokraatia sekä ylimääräisiä kustannuksia erityisesti pienille toimijoille, jotka eivät ole aikaisemmin käyttäneet vapaaehtoista CE-merkintää. Uhkana on, että osa pienistä sahoista lopettaa tässä yhteydessä toimintansa.

Sahatavaraa koskevat uudet harmonisoidut tuotestandardit ovat EN 14081-1 (lujuusluokiteltu sahatavara) ja EN 14915 (massiivipaneelit ja verhouslaudat). Muulle sahatavaralle ei ole harmonisoitua tuotestandardia eikä myöskään CE-merkintävelvoitetta. Niille rakennustuotteille, joita ei ole edelleenkään tarpeen CE-merkitä, ehdotetaan hallituksen esityksessä kolmea kansallisen tason vaihtoehtoista ja vapaaehtoista hyväksymismuotoa. Rakennusalan tyyppihyväksyntään ympäristöministeriö on jo aikaisemmin valtuuttanut VTT:n. Vaihtoehtoja tyyppihyväksynnälle ovat varmennustodistus ja valmistuksen laadunvalvonta. Kaikkia näitä mainittuja hyväksymismuotoja voidaan käyttää maatalous- ja maaseutuyritysrakentamisessa. Lisäksi rakennustuoteasetuksen 5 artiklan mukaisissa poikkeustilanteissa rakennustuotteille ei tarvitse laatia suoritustasoilmoitusta, eikä niitä silloin tarvitse myöskään CE-merkitä. Esimerkiksi rakennustuotetta, joka valmistetaan rakennuspaikalla kyseistä rakennuskohdetta varten, ei tarvitse CE-merkitä lainkaan.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007—2013 valtakunnallisten hankkeiden avulla on tiedotuksen ja koulutuksen keinoin pyritty tukemaan yritysten valmistautumista CE-merkintään. Sahatavaran osalta lujuslajittelun sahatavaran CE-merkinnän edellyttämä sahan alkutarkastus on valiokunnalle toimitettujen arvioiden mukaan kustannuksiltaan noin 3 000 euroa ja tämän jälkeen vuosittainen sahan toiminnan tarkastus noin 1 500 euroa. Ylimääräistä työtä aiheuttaa myös sahan sisäisen laadunval-

vonnan toteuttaminen ns. FPC-manuaalin edellyttämässä laajuudessa. Valiokunta katsoo, että rakennustuotteiden hyväksymisprosessi aiheuttaa pienellä liikevaihdoilla toimiville pienyrityksille toiminnan kokoon nähden suhteettoman suuria lisäkustannuksia, jotka tulee pyrkiä minimoimaan. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että mahdollisuudet piensahojen ryhmäsertifiointiin tai vastaavaan yksinkertaiseen järjestelmään selvitetään vielä pikaisesti. Valiokunta ei ole saamansa selvityksen perusteella riittävästi vakuutunut siitä, ettei ryhmäsertifiointia tai muuta vastaavaa yksinkertaista järjestelmää voida hyödyntää pienimuotoisessa toiminnassa.

EU:n rakennustuoteasetuksen 37 artiklassa säädetään yksinkertaisten menettelyjen käytöstä mikroyrityksissä. Valiokunta korostaa, että näiden yksinkertaisempien menettelyjen tehokkaalla käyttöönotolla tulee helpottaa maaseudun pienten yritysten edellytyksiä jatkaa toimintaansa. Valiokunta pitää valitettavana epäselvää EU-asetuksen tulkintaa siltä osin, miten tulkitaan jatkossa rahtisahauksen harjoittamista tai tilanetta, jossa metsänomistaja vie puuta sahattavaksi naapurin sahalle. Mikäli siirtosahalla sahataan esimerkiksi kiinteistönomistajan puuta hänen omaan käyttöönsä, ei sahatavara ole markkinoilla eikä sen siten tule olla CE-merkinnän piirissä. Myöskään korjausrakentamiseen käytettävää rakennustuotetta ei tarvitse CE-merkitä, jos se on valmistettu perinteisin menetelmin tai muuten rakennuksen suojelun kannalta asianmukaisella tavalla muuten kuin tehdasvalmisteisesti.

Valiokunta pitää edellä todettuun viitaten välttämättömänä ratkaista esitykseen liittyvät pienimuotoisen maaseutuelinkeinotoiminnan harjoittamisen käytännön ongelmat siten, että nykyisiä toimivia käytäntöjä jatketaan mahdollisimman laajasti. Valiokunta pitää välttämättömänä, ettei esimerkiksi perinteiseltä rakennuspaikkakohtaiselta kenttäsahausta tai oman puun käyttämiseltä edellytetä tulevaisuudessaan CE-merkintää. Lisäksi pienyrityksien uudet CE-merkintään liittyvät lisäkustannukset tulee saada kohtuullisiksi esimerkiksi ryhmäsertifioinnin tai muun järjestelmän kautta.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että ympäristövaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jari Leppä /kesk	Pirkko Mattila /ps
vpj.	Lauri Heikkilä /ps	Jari Myllykoski /vas
jäs.	Markku Eestilä /kok	Mats Nylund /r
	Satu Haapanen /vihr	Katja Taimela /sd
	Lasse Hautala /kesk	Tytti Tuppurainen /sd
	Reijo Hongisto /ps	Teuvo Hakkarainen /ps.
	Anne Kalmari /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio.